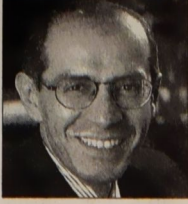

Cumhurbaşkanlığı ve burjuvazi

HASAN BÜLENT
KAHRAMAN

Cumhurbaşkanlığı sorununun giderek çetrefilleşmesi bir rastlantı ya da taktik

değil. Cumhurbaşkanlığı için yapılacak anayasa değişikliğinin parlamentoya dayatılmasıyla ilgilidir. Zorlamayı gizleyecek birçok neden var. Onların en önemlisi 'istikrar' kavramıyla özetleniyor.

Bu süreçte istikrar kavramını gündeme getirenler klasik bir tanımlamanın içinden dünyaya bakıyor: Türkiye'nin iç ve dış düşmanları vardır. Türkiye, bir geçiş dönemini yaşamaktadır. Ekonomik yapının iyileştirilmesi için çaba harcanmaktadır. Dış ilişkilerde, özellikle Ortadoğu, Orta Asya ve Balkanlar'da Türkiye'nin ağırlığı gitgide artmaktadır. Türkiye, bu çerçevede belli bir senaryoyu uygularken cumhurbaşkanlığı krizini göğüslemek yanlış olacak, içinde bulunulan istikrar bozulabilecektir... Bu gerçeklerin elbette tümü doğrudur. Fakat, unutulmuş ya da belirtilmeyen nokta, onların ortak paydasıdır. O da 28 Şubat sürecidir.

28 Şubat, sadece irticaya karşı bir hareket değildir. Bu çok daha kapsamlı girişim, MGK köprüsüyle seçilmemişlerin seçilmişler üstünde belli bir etkinlik kazanmasıdır. Türkiye, bu noktaya adım adım gelmiştir. Önce, 1982 Anayasası siyaseti toplumsal bir eylem olmaktan çıkarmıştır. Katılımdan yoksun kalan siyaset hem temsil hem de meşruiyet krizini yaşamaya başlamıştır. Tıkanmış, çözüm üretmez olmuştur. Doğan derin ve büyük boşluk askeriyenin ve mülkiyenin devreye girmesine olanak hazırlamıştır. İşte, 28 Şubat budur ve cumhurbaşkanlığı makamı bu sürecin belkemiğini oluşturur.

Bu da doğaldır; çünkü, cumhurbaşkanlığı Türkiye'de, ne halkı ne de parlamentoyu temsil eder. Parlamenter sistemin gereklerine göre seçilmiş cumhurbaşkanı elbette anlam olarak parlamentonun bir uzantısıdır. Oysa, anayasayı dikkatle inceleyenler, cumhurbaşkanlığı için tadat edilen görev, sorumluluk, hak ve yetkilerin doğrudan soyut devlet kavramı ve somut devlet bürokrasisi ile ilgili olduğunu görürler, Süleyman Demirel, geçmişinden getirdiği alışkanlıklarla ve siyaset anlayışıyla bu sürece mükemmel uyum sağlamış, sürecin işletilmesine ve gelişmesine katkıda bulunmuştur. Devletin mutlak güç haline gelmesinde Demirel payı tartışmasızdır.

Ne var ki, Türkiye, bir başka yanıyla 28 Şubat'ın ötesinde bir noktadadır. Küreselleşmenin bir demokratikleşme süreci olduğunu hissetmeye başlamıştır. AB'yle ilişkilerini yeni bir aşamaya ulaştırmıştır. Dolayısıyla, demokratik değişim gereksinimi artık ertelenemez bir aşamaya gelmiştir. 1982 Anayasası toplumsal örgütlenmelere olanak vermediği için, o talepleri somut ve güçlü bir biçimde siyasallaştıracak tek kesim olarak geriye burjuvazi kalmıştır. Nitekim, o da devletin, o arada da demokrasi anlayışının yeniden tanımlanması işini üstlenmiştir. Yayınladığı raporlarla, çıkardığı çağrılarla burjuvazi bütün örgütleri ile bu sürece angaje olmuştur.

Şimdi, cumhurbaşkanlığının yenilenmesi, Demirel'in bir kez daha oraya getirilmek istenmesi, bu amaçla anayasanın değiştirilmesi, içe kapalı, son kertede siyasal, dolayısıyla da iktisadi devletçi, apolitik bir sürecin uzatılması demektir. İstikrar adına yapılmak istenen budur. Demirel bu oluşumun simgesidir. Bu durumda burjuvazinin önerdiği demokratikleşme şüphesiz daha da gecikecek, gündeme bile gelmeyecektir.

Kimsenin görmek ve adını koymak istemediği bu durumu Türkiye'nin hak edip etmediğini söylemek şimdi öncelikle burjuvaziye düşmez mi?